ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବର ଉଚିତ ଅଭିମାନ

ଗୋଲୋକ ବିହାରୀ ଧଳ
(୧୯୨୧-୧୯୭୪)

ଲେଖକ ପରିଚୟ :

ଭାଷାତତ୍ତ୍ୱବିତ୍, ଅନୁବାଦକ ଓ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଭାବରେ ଗୋଲୋକବିହାରୀ ଧଳଙ୍କ ଖ୍ୟାତି ସୁବିଦିତ । ସମାଜ, ସଂସ୍କୃତି, ଶିକ୍ଷା ଓ ପରମ୍ପରା ସମ୍ପର୍କରେ ସେ ବହୁ ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା କରିଅଛନ୍ତି । ଜଟିଳ ବିଷୟମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ପାଠକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସରସ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଇବାରେ ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ଧୁରୀଣ ଶିଳ୍ପୀ । ସଂକ୍ଷିପ୍ତତା ଓ ଇଙ୍ଗିତାତ୍ମକତା ତାହାଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧର ଅନ୍ୟତମ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ବ୍ୟଙ୍ଗ, ବିଦ୍ରୂପ ଓ ସ୍ୱଭାବ ସୁଲଭ ରସିକତାରେ ତାହାଙ୍କ ରଚନା ସରସ ଓ ସୁଖପାଠ୍ୟ । ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ଗଂଜେଇଡିହ ଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ । ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ପ୍ରଫେସର ଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ଆକସ୍ମିକ ଦେହାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଓଡ଼ିଆ, ହିନ୍ଦୀ ଓ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ବହୁ ପୁସ୍ତକର ରଚୟିତା । ଆମେରିକା ଅନୁଭୂତି, ଲଣ୍ଡନ ଚିଠି, ମଣିଷର ଭାଷା, ଅମର ମଣିଷ, ଗୋଦାନ (ଅନୁବାଦ), ପ୍ରତିଜ୍ଞା (ଅନୁବାଦ), ଓଡ଼ିଆ କେବେ, କେନେଡ଼ିଙ୍କ ଜୀବନୀ (ଅନୁବାଦ), ଭାରତ ମୋର ଘର (ଅନୁବାଦ), ବିଚାର ଆଲୋଚନା, ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଭାଷା ସମସ୍ୟା, ଧ୍ୱନି ବିଜ୍ଞାନ, ଭାଷା ଶାସ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ଇତ୍ୟାଦି ତାଙ୍କର ସାରସ୍ୱତ କୃତି ।

ଗୃହୀତ ପ୍ରବନ୍ଧଟି ଜଣେ ଜନକଲ୍ୟାଣକାମୀ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଶାସକର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ ।

ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମା ମୂର୍ଖ ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପଣ୍ଡିତ ତଥା ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରସୁଚତୁର କରିବା ପାଇଁ ଗଳ୍ପ ଶୁଣାଉଥିଲେ । ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସାଧାରଣ ମନେ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ବହୁ ଅସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ରହିଛି । ଅତି ଜଣାଶୁଣା କଥାଟିଏ, କପୋତରାଜ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବଙ୍କ କାହାଣୀ । କପୋତରାଜ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ସଦଳବଳେ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଯାଉଥିବା ବେଳେ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତଣ୍ଡୁଳକଣା ଦେଖି ଲୋଭରେ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ଜାଲରେ ପଡ଼ିଲେ । ଜାଲରୁ ମୁକୁଳିବା ପାଇଁ ସେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ମୂଷିକରାଜ ହିରଣ୍ୟକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ହିରଣ୍ୟକ ତାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କ ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ ବିପନ୍ନ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଯାହାହେଉ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ବିପନ୍ନ ଦେଖି ସେ ପ୍ରଥମେ ଆସିଲେ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବଙ୍କର ଫାଶ କାଟିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ମନାକଲେ, କହିଲେ, ମୋ ଫାଶ କାଟିବା ପାଇଁ ଆପଣ ଆଗ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କର ଫାଶ କାଟନ୍ତୁ, ତା'ପରେ ମୋର କାଟିବେ । ତାଙ୍କ କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କପୋତମାନଙ୍କପରି ସେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ କପୋତ । ତଥାପି ସେ ସେମାନଙ୍କର ରାଜା । ରାଜା ହେବାର ଅଭିମାନ ଯାହାର ଅଛି, ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଅଛି । ସେହି ଅଭିମାନ ହିଁ ରାଜାଙ୍କର ରହିବା ଉଚିତ । କାରଣ ତାହାହିଁ ରାଜାର ଉଚିତ ଅଭିମାନ । ଏହି ଉଚିତ ଅଭିମାନ ଯୋଗୁଁ ଲୋକ ବୋଧହୁଏ ନିଜକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଚିନ୍ତାରୁ ରକ୍ଷା କରି ଆଦର୍ଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଏ ।

ସେତେବେଳେ ଖାଲି ଇଂଲଣ୍ଡରେ କାହିଁକି ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ଚହଳ ପଡ଼ିଥାଏ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ କଥା, ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜା ଅଷ୍ଟମ ଏଡ୍‌ୱାଡ୍ ଜଣେ ପରିତ୍ୟକ୍ତା ଆମେରିକାନ୍ ରମଣୀ ସିମ୍ପସନ୍‌ଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିଥାନ୍ତି । ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜବଂଶରେ ଏପରି ସାମାଜିକ ଅଧଃପତନ କେହି କେବେ କଳ୍ପନା କରି ନଥିଲା । ଇଂରେଜ ଜାତିପରି ରକ୍ଷଣଶୀଳ ଜାତି ପୃଥିବୀରେ ଖୁବ୍ କମ୍ । ଏହି ସମୟରେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥା'ନ୍ତି ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍ । ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ସ୍ଥିର କରିଥାନ୍ତି ଯେ, ସିମ୍ପସନ୍‌ଙ୍କ ପରି ଜଣେ ସାଧାରଣ ପରିବାରର ପରିତ୍ୟକ୍ତା ନାରୀଙ୍କୁ ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜା କେବେହେଲେ ବିବାହ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ରାଜା କିନ୍ତୁ

ଭାବୁଥାନ୍ତି ଯାହାଙ୍କୁ ରାଜାବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ, ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟାପାରରେ ଏତେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ସହ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜା ଏଡ୍‌ୱାଡ୍‌ଙ୍କ ପକ୍ଷରେ, ପ୍ରେମ ପାଇଁ, ସମ୍ରାଟ୍ ମୁକୁଟକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଚାଲିଯିବା କିଛି କମ୍ କଥା ନୁହେଁ । ସେହି ପଦବୀ-ତ୍ୟାଗର ଘୋର ଘନଘଟା ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ରାଜପୁତ୍ରର ଉଚିତ ଅଭିମାନ ତାଙ୍କୁ ବହୁ କ୍ଷୁଦ୍ରତାରୁ ରକ୍ଷା କରିଛି । ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍ ଭାବିଥିଲେ, ବିଦାୟୀ ରାଜା ତାଙ୍କ ବିଦାୟ ଭାଷଣରେ ଯାହା କହିଯିବେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଜନତା ଉପରେ ନିଶ୍ଚୟ ତାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ । ସେ ଯେଉଁ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଇଯିବେ ତା ହୁଏତ ବହୁକାଳ ସ୍ଥାୟୀହୋଇ ରହିଯିବ । ତେଣୁ ସେ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ହାତରେ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ କହି ପଠାଇଲେ ଯେ, ସେ ତାଙ୍କ ବିଦାୟ ବାର୍ତ୍ତାରେ ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍‌ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କିଛି କହିଲେ ସେ (ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍) ନିଶ୍ଚୟ ଉପକୃତ ହେବେ । ରାଜା ଏ କଥା ଶୁଣି ଟିକିଏ ହସିଲେ, ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ ଯେଉଁ ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ରାଜଗାଦିରୁ ବିଦାୟ କରିଦେବା ପାଇଁ କୌଶଳର ଜାଲ ବୁଣିପାରେ, ସେହି ଲୋକ ପୁଣି ତାଙ୍କରି ପାଟିରୁ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଏତେ ପାଗଳ । ସେ ପୁଣି ଭାବିଲେ ସେ ତ ସାଧାରଣତଃ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ନେତା ନୁହନ୍ତି, ସେ ବରଂ ରାଜପୁତ୍ର । ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟାର ମାୟାଜାଲରେ ଖେଳ ଖେଳିପାରେ, କିନ୍ତୁ ରାଜପୁତ୍ର ସେ, ସବୁ ଜୁଆଖେଳର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜପୁତ୍ର କେବେ ଏତେ କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇପାରେନା, କାରଣ ସେ ରାଜପୁତ୍ର । ରାଜପୁତ୍ରର ଦର୍ଶନ ସାମାନ୍ୟ ସାଧାରଣ ଜନତାର ଦର୍ଶନଠାରୁ ବହୁତ ଭିନ୍ନ । ତେଣୁ ସେ ସ୍ଥିର କଲେ, ନା, ଏହି ଶେଷମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ସେ କେବେ କ୍ଷୁଦ୍ରହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍‌ଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ସେ ଯେତେ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସେ କ୍ଷମା ଦେବେ ଓ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରି ରେଡ଼ିଓରେ ଭାଷଣ ଦେବେ । ତାହାହିଁ ହେଲା । ରାଜପୁତ୍ର ନିଜର ଉଚିତ ଅଭିମାନ ରକ୍ଷା କରି ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍‌ଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରି ଭାଷଣ ଦେଲେ । ବିଶ୍ୱ ଇତିହାସରେ ଉଦାରତାର ଏକ ଅନୁପମ କାହାଣୀ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ରହିଗଲା ।

ସଦ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତବର୍ଷରେ ପ୍ରଥମ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ପାଳନ କରାଯାଉଥାଏ । ଲକ୍ଷ୍ନୌରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ପନ୍ଥ ଭାଷଣ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଲୋକେ ଉତ୍କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କଠାରୁ ଭାରତୀୟ ନେତାମାନେ ଯେତେ ନିର୍ଯାତନା ସହିଛନ୍ତି ସବୁ କଥା ଆଜି ବୋଧହୁଏ ପନ୍ଥ କହିବେ ବୋଲି ଲୋକେ ଭାବୁଥାନ୍ତି । ସଭା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଶେଷ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟିଶ୍‌ମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପଦେହେଲେ କେହି ପନ୍ଥଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । କେତେକ ଲୋକ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ, କେତେକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବି ହେଲେ । ସେହିଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ପନ୍ଥଙ୍କୁ ଦେଖାକରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ପନ୍ଥ ପଚାରିଲେ, ତାଙ୍କ ଭାଷଣ ଆଜି କେମିତି ଲାଗିଲା । ସେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଆଦୌ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ, କାରଣ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ ବ୍ରିଟିଶ୍‌ମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପଦେ ହେଲେ କିଛି ନ ଥିଲା । ସେମାନେ ଏ ଦେଶରେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଜାତି ତଥା ସମାଜଗତ ସବୁପ୍ରକାର ଅତ୍ୟାଚାର କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଅଥଚ ଆମେ ନୀରବରେ ସେ ସବୁ ସହି ପାଟିରେ ବି ପଦେ ହେଲେ ପ୍ରତିବାଦ କରିନାହୁଁ । ସବୁ ଶୁଣିସାରି ପନ୍ଥ କହିଲେ, "ନୀରବରେ ନିର୍ଯାତନା ସହି ବ୍ରିଟିଶ୍‌ମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବାର ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ ଆମକୁ ଗାନ୍ଧି ।" ପୃଥିବୀରେ ହିଂସାପ୍ରଣୋଦିତ ତରବାରୀର ରକ୍ତାକ୍ତ ଇତିହାସର ଉଦାହରଣର ଅଭାବ ନାହିଁ ; କିନ୍ତୁ ଅହିଂସା ପ୍ରତିରୋଧର ଇତିହାସ କେବଳ ଭାରତ ପରି ଏକ ପୁରାଣପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରାଚୀନ ଦେଶର ଅଛି । ବାସ୍ତବରେ ଆଜି ଉଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ରହି ପବିତ୍ର ଦିବସରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ରତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାନ୍ତା । କ୍ଷମା ହିଁ ଉଚ୍ଚତାର ଏକମାତ୍ର ପରିମାପ । ମହାନତାର ଅର୍ଥହିଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରତି ଉଦାରତା । ଉଦାରମନା ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ପନ୍ଥଙ୍କଠାରୁ

ଏକଥା ଶୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ କର୍ତ୍ତା ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି, ଆଉ କିଛି କହି ନପାରି, କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ ।

ଆମ ପୁରାଣ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଉଚିତ ଅଭିମାନର ଉଦାହରଣ କମ୍ ନାହିଁ । ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁଦ୍ଧର ଘନଘଟା ଦେଖି ଅର୍ଜୁନ ବିଷଣ୍ଣହୋଇ ବସିପଡ଼ିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସୁଚତୁର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତ୍ରିୟର ଉଚିତ ଅଭିମାନ କଥା କହି ଜାଗ୍ରତ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ, କ୍ଷତ୍ରିୟ ତାର ଅଭିମାନ ରକ୍ଷାକରେ ଯୁଦ୍ଧରେ । କାପୁରୁଷର ଜୀବନ କଳଙ୍କମୟ । କ୍ଷତ୍ରିୟର ଅଭିମାନ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ ଯୁଦ୍ଧ କର । ଅର୍ଜୁନ ତାହା ବୁଝିପାରି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ।

ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ରାଜା, ଅଷ୍ଟମ ଏଡ଼ୱାଡ୍ ରାଜା ଓ ରାଜପୁତ୍ର, ପଞ୍ଚ ରାଜପୁରୁଷ, ମନ୍ତ୍ରୀ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଥିଲା ଏକ, ସମସ୍ତଙ୍କର ଥିଲା ଉଚିତ ଅଭିମାନ । ରିକ୍ତ ଅଭିମାନ ଅନାବଶ୍ୟକ; କିନ୍ତୁ ଉଚିତ ଅଭିମାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଉଦାରତାର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରେ, ମନୁଷ୍ୟକୁ ବହୁ କ୍ଷୁଦ୍ରତାର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରଖି ମହାନତାର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଚାର କରେ । ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ନିଜ ପଦବୀର ଉଚିତ ଅଭିମାନ ରକ୍ଷାକରି ପାରନ୍ତା, ତା'ହେଲେ ସହଜରେ ନିମ୍ନସ୍ତରକୁ ଖସିପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଦୁନିଆ ପାଇଁ ଏତେ ଦୁଃଖ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତା ନାହିଁ । ଦୁନିଆର ବହୁ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ନୀତି ନିର୍ଯାତନାର ଅବସାନ ହୁଅନ୍ତା ।

ସୂଚନା :

ସ୍ୱାଭିମାନ ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟତାର ମାପକାଠି, ପୌରୁଷର ରାଜମୁକୁଟ । ଏହା କ୍ଷୁଦ୍ରତା ଭିତରେ ମହାନତା ଭରିଦିଏ । ସ୍ୱାଭିମାନର ସ୍ପର୍ଶରେ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ଅସାଧାରଣ ହୋଇଉଠେ । ସ୍ୱାଭିମାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଉଦାରତାର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରେ–ଏହାହିଁ ଶଂସିତ ପ୍ରବନ୍ଧର ମର୍ମବାଣୀ ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ :

ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମା – ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ସଂସ୍କୃତ କଥାଗ୍ରନ୍ଥ 'ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର'ର ଲେଖକ

ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ – ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର କଥା ଗ୍ରନ୍ଥର ସ୍ଥିରବୁଦ୍ଧିଯୁକ୍ତ କପୋତରାଜାର ନାମ

ବିପନ୍ନ – ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିବା

ଅଭିମାନ – ଗର୍ବ, ଆତ୍ମମର୍ଯ୍ୟାଦା

ପରିତ୍ୟକ୍ତା – ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରାଯାଇଛି

ଅଧଃପତନ – ନିମ୍ନଗାମୀ ହେବା, ନୈତିକ ଅବନତି

ରକ୍ଷଣଶୀଳ – ନିଜ ପରିବାର ବା ସମାଜର ପରମ୍ପରାକୁ ଟିକିନିଖି ମାନି ଚଳିବା

ଜୁଆଖେଳ – ଟଙ୍କା ବା ଧନ ରତ୍ନ ବାଜିରଖି ଚେସ୍, ପାଲି, ତାସ୍ ବା ସେହିଭଳି କିଛି ଖେଳ ଖେଳିବା

କ୍ଷୁଣ୍ଣ – ଦୁଃଖିତ, କ୍ଷୁବ୍ଧ

ଅନୁପମ – ଯାହାର କୌଣସି ଉପମା ନାହିଁ

ଉତ୍କର୍ଣ୍ଣ – ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଗ୍ରହର ସହ କାନ ଡେରି ଶୁଣିବା

ନିର୍ଯାତନା – (ନିଃ+ଯାତନା) କଷ୍ଟ, ଦୁଃଖ

ହିଂସାପ୍ରଣୋଦିତ– ହିଂସାରେ ଉତ୍ତେଜିତ ବା ପରିଚାଳିତ

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୧. ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରାଯାଇଛି ସେ–ପରିତ୍ୟକ୍ତା– ସେହିଭଳି କ'ଣ ହେବ ।

(କ) ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ପ୍ରପୀଡ଼ନ କରାଯାଇଛି ସେ

(ଖ) ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ନିଷ୍ପେଷଣ କରାଯାଇଛି ସେ

(ଗ) ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରାଯାଇଛି ସେ

(ଘ) ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ପ୍ରତାରଣା କରାଯାଇଛି ସେ

୨. ସନ୍ଧି ବିଚ୍ଛେଦ କର– ନିର୍ଯାତନା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଇତ୍ୟାଦି, ନୀରବ, ମହତ୍ତ୍ୱ, ଦୁର୍ନୀତି, ଅତ୍ୟାଚାର, ନିଶ୍ଚୟ

୩. ବ୍ୟାସବାକ୍ୟ ସହ ସମାସର ନାମ ଲେଖ– ବିଶ୍ୱଇତିହାସ, ରାଜପୁତ୍ର, ଅନୁପମ, ଅସାଧାରଣ, ଜୁଆଖେଳ, ସତ୍ୟମିଥ୍ୟା, ଉଦାରମନା ।

୪. ବିପରୀତ ଅର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦ ଲେଖ– ହିଂସା, ମୂର୍ଖ, ରାଜା, ଅଭିମାନ, କ୍ଷମା, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ, କ୍ଷୁଦ୍ର, ପ୍ରେମ

୫. ମହତ୍ତ୍ୱ ପରି 'ତ୍ୱ' ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ କେତେକ ଶବ୍ଦ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ବାଛି ଲେଖ ।

୬. 'କପୋତରାଜ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ସଦଳବଳେ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଯାଉଥିବା ବେଳେ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତଣ୍ଡୁଳକଣା ଦେଖି ଲୋଭରେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି ଜାଲରେ ପଡ଼ିଲେ ।' –ଏହି ବାକ୍ୟରେ ଥିବା ଅସମାପିକା କ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନାଅ ।

୭. 'କିନ୍ତୁ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ମନା କଲେ, କହିଲେ, ମୋ ଫାଶ କାଟିବା ପାଇଁ ଆଗ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।' ପରୋକ୍ଷୋକ୍ତିରେ ପରିଣତ କର ।

୮. 'ସ୍ୱାଧୀନ'ର ସନ୍ଧିରୂପ କ'ଣ ହେବ ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ସ୍ୱ+ଅଧୀନ, (ଖ) ସ୍ୱ+ଅଧାନ,

(ଗ) ସ୍ୱା+ଅଧୀନ, (ଘ) ସ୍ୱାଧୀ+ଅନ

କ୍ଷୁଦ୍ର ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୯. ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମା ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି ଗଳ୍ପ ଶୁଣାଉଥିଲେ ?

୧୦. କପୋତରାଜ ସଦଳବଳେ କିପରି ଜାଲରେ ପଡ଼ିଲେ ?

୧୧. କପୋତରାଜଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ? ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ କିଏ ଥିଲେ ?

୧୨. ମୂଷିକରାଜ ପ୍ରଥମେ କ'ଣ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ ?

୧୩. ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ହିରଣ୍ୟକଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଲେ ?

୧୪. ସିମ୍ପସନ୍‌ଙ୍କୁ କିଏ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ?

୧୫. ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ କ'ଣ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ ?

୧୬. ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟର ଘୋଷଣା ଶୁଣି ରାଜା ଅଷ୍ଟମ ଏଡ୍‌ୱାର୍ଡ କ'ଣ ଭାବିଲେ ?

୧୭. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବଲ୍‌ଡ୍ୱିନ୍ ଅନ୍ୟଜଣଙ୍କ ହାତରେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ କ'ଣ କହି ପଠାଇଲେ ?

୧୮. ରାଜପୁତ୍ର ନିଜର ଅଭିମାନ ରକ୍ଷା କରି କ'ଣ ଭାଷଣ ଦେଲେ ?

୧୯. ସଦ୍ୟସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦରରେ ଲକ୍ଷ୍ନୌରେ କିଏ ଭାଷଣ ଦେଉଥିଲେ ?

୨୦. ଲୋକେ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ କାହିଁକି ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ ?

୨୧. ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା କାନ୍ଦିଲେ କାହିଁକି ?

୨୨. ଅର୍ଜୁନ କାହିଁକି ବିଷଣ୍ଣ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ?

୨୩. ଅର୍ଜୁନ କ'ଣ ବୁଝିପାରି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ?

୨୪. ସମୁଚିତ ଅଭିମାନ ମନୁଷ୍ୟର କି ଉପକାର କରେ ?

ସପ୍ରସଙ୍ଗ ସରଳାର୍ଥ ଲେଖ ।

୨୫. ରାଜାହେବାର ଅଭିମାନ ଯାହାର ଅଛି, ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଅଛି ।

୨୬. ରାଜପୁତ୍ରର ଉଚିତ ଅଭିମାନ ତାଙ୍କୁ ବହୁ କ୍ଷୁଦ୍ରତାରୁ ରକ୍ଷା କରିଛି ।

୨୭. କିନ୍ତୁ ଅହିଂସା ପ୍ରତିରୋଧର ଇତିହାସ ଭାରତ ପରି ଏକ ପୁରାଣପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରାଚୀନ ଦେଶର ଅଛି ।

୨୮. ରିକ୍ତ ଅଭିମାନ ଅନାବଶ୍ୟକ; କିନ୍ତୁ ଉଚିତ ଅଭିମାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଉଦାହରଣର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରେ ।

ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୨୯. ପଠିତ ପ୍ରବନ୍ଧ ଅନୁସରଣରେ ରାଜା ବା ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକଙ୍କର ଉଚିତ ଅଭିମାନର ସ୍ୱରୂପ ନିରୂପଣ କର ।

୩୦. ଅଷ୍ଟମ ଏଡ୍‌ୱାର୍ଡଙ୍କ ମହିମାନ୍ୱିତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପରିଚୟ ଦିଅ ।

୩୧. ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ପନ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଭାଷଣର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ ।

୩୨. "ରିକ୍ତ ଅଭିମାନ ଅନାବଶ୍ୟକ; କିନ୍ତୁ ଉଚିତ ଅଭିମାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଉଦାରତାର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରେ"– ଆଲୋଚନା କର ।

ତୁମପାଇଁ କାମ :

୩୩. ବିଦ୍ୟାଳୟର ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତଙ୍କଠାରୁ 'ମିତ୍ରଲାଭ' କାହାଣୀ ଶୁଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

୩୪. ଗୋଲୋକବିହାରୀ ଧଳଙ୍କ ଲିଖିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ପଢ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

୩୫. ସ୍ୱାଭିମାନ ଭରା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାହାଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରି ପଢ଼ ଏବଂ ଜୀବନରେ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ହେବାକୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କର ।

୩୬. ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ କିପରି ଅହିଂସା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିଲା ଇତିହାସରୁ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।